

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Arviointikertomus vuodelta 2020

Tarkastuslautakunta

Sisältö

1	Tiivistelmä	3
2	Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus	4
3	Tarkastuslautakunnan arviointi	5
	3.1 Aiempien vuosien arviointikohteiden seuranta	5
	3.1.1 Henkilöstövoimavarojen arviointi	5
	3.1.2 Maakuntakaavoitus	6
	3.2 Arviointikohteet 2020	6
	3.2.1 Maakunnan edunajaminen	8
	3.2.2 EAKR-rahoitus maakuntaliitossa	8
	3.2.3 Maakuntaohjelma POKAT 2021	11
	3.2.4 Destination SME's	14
	3.2.5 Kaista kaikille- ja Kaista käyttöön! -hankkeet	16
4	Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	18
5	Sidonnaisuusilmoitukset	20
6	Yhteenveto	20

Liite

Taulukot

1 Tiivistelmä

Kuva 1 Maakuntatietoa Pohjois-Karjalasta (2021). Pohjois-Karjalan maakuntaliitto.

Tarkastuslautakunnan tehtävät määritellään kuntalain 121 §:ssä. Tehtäviin kuuluu valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, arvioida toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Uusi tehtävä vuodesta 2017 alkaen on sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta. Arviointikertomuksessa esitetään kuntalain mukaisesti valtuustolle arvioinnin tulokset.

Vuoden 2020 arviointikertomuksessa jatkoseurannassa oli maakuntakaavoitus ja henkilöstöasiat. Tarkastuslautakunnan työohjelman mukaisia arviointikohteita vuoden 2020 arvioinnissa olivat maakunnan edunajaminen, EAKR-rahoitus, maakuntauudistus, talous sekä maakuntaohjelma POKAT 2021 painopisteenä elinvoima ja saavutettavuus

Syksyllä 2020 nelivuotissuunnitelmaa täydennettiin lisäämällä arviointikohteisiin Destination SMEs -hanke ja Kaista kaikille- ja Kaista käyttöön! -hanke. Maakuntauudistus poistettiin arvioitavista kohteista ja EAKR-rahoitusta päätettiin arvioida rahoitusprosessin näkökulmasta.

2 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus

Lautakunta kokoontui toimintavuonna kaikkiaan kuusi kertaa. Osallistuttiin Teamsilla Oulussa pidettyyn I-P huippukokoukseen 9.10.2020.

Tarkastuslautakunta 2017–2021

Varsinainen jäsen

Satu-Sisko Eloranta, puheenjohtaja
Jertta Harinen, varapuheenjohtaja
Pekka Huikuri
Asko Miettinen / Kari Väkeväinen (2.12.2019 alk.)

Kaisa Saari

Varajäsen

Ilkka Mertanen
Jukka Puumalainen
Anni Savolainen
Anneli Ollilainen / Paula Timonen (21.9.2020 alk.)
Asko Mäkinen

Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimi Mirja Timonen vuoden 2020 loppuun saakka ja 1.1.2021 alkaen Minna Vartiainen-Lehikoinen.

Maakuntaliiton tilintarkastuspalvelut on kilpailutettu tilikausille 2020–2025. Lakisääteisestä tilintarkastuksesta vastasi BDO Oy:n tilintarkastaja JHT, HT Taina Törrönen. Tilintarkastaja Taina Törrönen antoi selonteon suorittamistaan tarkastuksista. Lautakunta käsitteli tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2020. Näiden tietojen, tilinpäätöksen ja henkilökunnan kuulemisten perusteella tarkastuslautakunta laati maakuntavaltuustolle kuntalain 121 §:n mukaisesti tämän arviointikertomuksen.

3 Tarkastuslautakunnan arviointi

Tarkastuslautakunta antaa uuden kuntalain (410/2015, § 121) mukaisesti valtuustolle vuosittain arviointikertomuksen siitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta ei tarkasta, se arvioi, arvottaa ja tekee havaintoja. Tarkastuslautakunnalla on mahdollisuus toimia valtuuston apuna toiminnan kehittämisessä ja kuntalaisnäkökulman esiintuojana.

3.1 Aiempien vuosien arviointikohteiden seuranta

Tarkastuslautakunta esittää kussakin arviointikertomuksessa edellisen vuoden arviointihavaintojen ja suositusten toteutumisen. Lautakunta seuraa toimintakauden puitteissa tavoitteiden toteutumista myös useamman edeltävän vuoden ajalla. Jatkoseurannassa arviointikertomuksessa ovat henkilöstö- ja maakuntakaava -asiat. Seurannassa keskitytään niihin tavoitteisiin ja toimiin, joissa todettiin olleen parannettavaa edellisessä arviointikertomuksessa.

3.1.1 Henkilöstövoimavarojen arviointi

Toiminta- ja taloussuunnitelmassa asetettu strateginen toiminnallinen ydintavoite on ”Maakuntaliiton henkilöstön osaamiseen panostetaan”. Tavoite määritellään toimintasuunnitelmassa seuraavasti: Maakuntaliiton henkilöstöllä ja henkilöstön asiantuntijuudella on keskeinen merkitys maakunnan kehitystyössä. Henkilöstön osaaminen, osaamisen kehittyminen sekä työyhteisön toiminta korostuvat. Suunnittelukaudella panostetaan koulutukseen, muutokseen valmistautumiseen, henkilöstön työhyvinvointiin sekä innostavan ja kehittävän työilmapiirin rohkaisemiseen. Suunnittelukauden aikana tapahtuviin eläköitymisiin varaudutaan ajoissa.

Tarkastuslautakunnan arviointi

Tavoite	Arviointi 2019	Arviointi/seuranta 2020
Maakuntaliiton henkilöstön osaamiseen panostetaan. Panostetaan koulutukseen, muutokseen valmistautumiseen, henkilöstön työhyvinvointiin sekä innostavan ja kehittävän työilmapiirin rohkaisemiseen. Suunnittelukauden aikana tapahtuviin eläköitymisiin varaudutaan ajoissa.	Tyky-toimintaa tuetaan 150 euron virikesetelillä / henkilö. Henkilöstöä on kannustettu omaehtoiseen koulutukseen. Palkallisia opintovapaapäiviä myönnetty neljälle henkilölle. Lisäksi muita koulutuspäiviä on 39 päivää. Vahvistetut sairauslomapäivien määrä on 205, jossa kasvua verrattuna vuoteen 2018. Eläköitymisiin oli varauduttu ajoissa. Mitä kuuluu? -kyselyn toteuttaja oli Työterveyslaitos. Kysely	Tyky-toimintaa tuetaan 150 euron virikesetelillä / henkilö. Henkilöstöä on kannustettu omaehtoiseen koulutukseen. Koulutuspäivien määrä on 43, jossa kasvua verrattuna vuoteen 2019. Vahvistetut sairauslomapäivien määrä on 163, jossa huomattavaa laskua verrattuna vuoteen 2019. Eläköitymisiin oli varauduttu ajoissa. Mitä kuuluu? -kyselyn toteuttaja oli Työterveyslaitos. Kysely

	<p>toteutettiin ja raportoitiin marras-joulukuussa</p> <p>Lähiesimiehen toimintaa piti oikeudenmukaisena 66,9 % vastaajista. Kyselyn vastausten mukaan kehittämistarpeita on kuitenkin päätöksenteon oikeudenmukaisuudessa (38 %) ja johdonmukaisuudessa (35 %). Yhteistyötä piti toimivana 51 % vastaajista ja vain joka kolmas piti työyhteisöä innovatiivisena</p>	<p>toteutettiin ja raportoitiin marras-joulukuussa.</p> <p>Lähiesimiestyön arviot ovat edellistä vuotta positiivisemmat, lähiesimiehen toimintaa piti oikeudenmukaisena 76,9 %. Johdon arviot päätöksenteon oikeudenmukaisuuden osalta ennallaan. Työyhteisön yhteistyön toimivuutta arvioidaan edellisvuotta positiivisemmin (62 %), samoin tavoitteellisuutta (74 %). Työyhteisön innovatiivisuus oli edelleen kuitenkin matalalla tasolla (27 %)</p> <p>Tuloksissa työn imun kokemus oli nousussa edellisvuodesta (69 %) ja työ koetaan palkitsevana (45 %). Työn mielekkyyden kokemus vahvistunut ja useampi kuin neljä viidestä suosittelisi työnantajaa ystävilleen.</p> <p>Henkilöstöllä ei työstressiä ja eettistä kuormitusta. Muutokset koetaan aiempaa myönteisemmiksi (56 %).</p> <p>Syrjintää on kokenut 9% työpaikkakiusaamista 15 % vastaajista. Kyselyn vastaukset koskevat kokemuksia jo pidemmältä ajalta, eivätkä koske pelkästään vuotta 2020.</p>
--	---	--

3.1.2 Maakuntakaavoitus

Toiminta- ja taloussuunnitelmassa asetettu strateginen ydintavoite maakuntakaavoitukselle on: *Maakuntakaavasta puitteet maakunnan kestäväälle maankäytön kehittämiseksi.* Ajantasaisella maakuntakaavalla luodaan maankäytölliset edellytykset ja puitteet maakunnan kestäväälle kehitykselle.

Tarkastuslautakunnan arviointi

Tavoite	Arviointi 2019	Arviointi/seuranta 2020
Valmistelemme Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 ehdotuksen asetettavaksi nähtäville ehdotusvaiheen kuulemista varten maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n ja maan-	Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 ehdotus ei ollut nähtävillä vuonna 2019. 	Tavoite on toteutunut. Maakuntakaava prosessi oli avointa ja osallistavaa.

käyttö- ja rakennusasetuksen 12 §:n mukaisesti.		
<p>Asetamme Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 1. vaihekaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman lausunnoille.</p> <p>Jatkamme selvitystyötä ja valmistelemme kaavaluonnoksen nähtäville.</p>		<p>Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 1. vaihekaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman oli lausunnoilla 25.5-26.6.2020. Maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:n mukainen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu järjestettiin 24.9.2020. Maakuntahallitus hyväksyi osallistumis- ja arviointisuunnitelman 26.10.2020.</p> <p>Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 1. vaihekaavaluonnos asetetaan nähtäville vuoden 2021 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.</p>

3.2. Arviointikohteet 2020

Tarkastuslautakunta hyväksyi valtuustokauden kattavan arviointisuunnitelman 18.12.2017. Arvioinnin painopisteitä vuodelle 2020 ovat maakunnan edunajaminen, EAKR-rahoitus sekä Maakuntaohjelma POKAT 2021 painopisteenä elinvoima ja saavutettavuus. Valtuustokauden suunnitelmaa täydennettiin syksyllä lisäämällä arviointikohteisiin Destination SMEs -hanke ja Kaista kaikille- ja Kaista käyttöön! -hanke.

Arvioinnin tietolähteenä olivat kokouksissa saadut selvitykset, tilintarkastuskertomus ja tilinpäätös. Valtuuston asettamat strategiset ja toiminnalliset ydintavoitteet oli asetettu toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2020–2022. Tulostavoitteet vuodelle 2020 oli asetettu organisaation mukaisesti yksiköittäin. Arviointikohteita tarkastellaan osin yksiköittäin sekä maakuntaliiton toimintaa kokonaisuutena huomioiden strategiset ja toiminnalliset ydintavoitteet. Tarkastuslautakunta arvioi miten näihin tavoitteisiin on vuoden 2020 aikana vastattu.

Tavoite saavutettu.

Tavoite osittain saavutettu.

Tavoitetta ei saavutettu.

Tavoitetta pitää edistää.

Kuva 3: Tavoitteen toteutumisen visuaalinen arviointi

Sanallisten havaintojen ja suositusten lisäksi arvioinnissa on käytössä kuvallinen ilmaisu arvioinnin kohteena olevan tavoitteen onnistumisen kuvaajana. Kuvallisella ilmaisulla halutaan nostaa lukijalle ensisilmäyksellä esille asioita, jotka ovat onnistuneet hyvin sekä asioita, joissa on kehitettävää tai joille asetetut tavoitteet eivät ole toteutuneet. Tavoitteiden toteutumisen astetta kuvataan hymiöillä, joista vihreä kertoo, että tavoite on saavutettu, keltainen kertoo, että tavoite osittain saavutettu ja punainen kertoo, että tavoitetta ei saavutettu. Huutomerkillä kiinnitetään huomio tavoitteeseen, jota pitää edistää

3.2.1 Maakunnan edunajaminen

Toiminta- ja taloussuunnitelmassa asetettu strateginen ydintavoite edunvalvonnalle on: Edunajamisella euroja ja työllisyyttä maakuntaan. Edunajamisella vaikutetaan siihen, että maakunnan ääntä kuullaan, toimijoilla on riittävät resurssit kehittämiseen ja että meitä koskevassa päätöksenteossa toimitaan Pohjois-Karjalan edun mukaisesti. Keskeisiä asioita ovat yritysten ja kuntien toimintaympäristöön ja kilpailukykyyn vaikuttavat sekä työllisyyden edistämiseen tähtäävät toimenpiteet.

Tarkastuslautakunnan arviointi

Tavoite	Arviointi 2020	
Pohjois-Karjalan tavoitteet huomioidaan nykyistä hallitusohjelmaa toteutettaessa ja uutta valmisteltaessa sekä valtion talousarvion valmistelussa ja määrärahojen alueellisessa kohdentamisessa.	<p>Pohjois-Karjalan tavoitteet huomioitu nykyistä hallitusohjelmaa toteutettaessa.</p> <p>Esimerkiksi Saimaan kanavan kehittäminen on edistynyt. Saimaan kanavan sulkujen pidentäminen mahdollistaa sisävesiliikenteen pitkäjänteisen kehittymisen, kun mm. alusten kyky liikkua suluissa paranee myös talviolosuhteissa ja lastinottokyvyn kasvaessa 30–40 % liikenteen kannattavuus paranee.</p> <p>Saramojoen Louhikosken vaelluskalahanke on edennyt hyvin kohti toteutusta.</p> <p>Laurinvirran järvilohihanke on valittu vuoden rakennushankkeeksi Pohjois-Karjalassa.</p> <p>Syksyllä saatiin väliaikaisratkaisu maaliskuussa keskeytyneeseen lentoliikenteeseen. Neuvotteluita maakuntalennoista käyty useiden lentoyhtiöiden kanssa. Neuvotteluiden tuloksena on</p>	

	<p>syntynyt malli, joka mahdollistaa operaattoreiden liikennöinnin. Liikenne voidaan käynnistää nopeasti uudelleen edellä mainitun mallin ansiosta.</p> <p>Myös itäratalinjausta on kehitetty (lentorata – Porvoo – Kouvola). Neuvottelut itäisen suunnan raidehankkeen edistämiseksi on aloitettu. Itärata varmistaa nopeat ja sujuvat yhteydet koko itäiseen Suomeen ja Pietariin.</p> <p>Vieraskielistä opetusta ammatilliselle puolelle ei olla saatu järjestettyä, koulutuksen saatavuutta kehitetään.</p>	
<p>Laaditaan Pohjois-Karjalan vaikuttamisen kärjet -asiakirja kärkihankkepriorisointineen. Edistämme kärkihankkeiden toteutumista.</p>	<p>Pohjois-Karjalan Vaikuttamisen kärjet -asiakirja laadittu ja hyväksytty maakuntahallituksessa 22.3.2021.</p>	
<p>Järjestämme edunajamista tukevia vierailuja maakuntaan ja viestimme aktiivisesti Pohjois-Karjalan tulevaisuustavoitteista</p>	<p>Edunajamista tukevia vierailuja järjestetty Teamsin välityksellä.</p>	

3.2. EAKR-rahoitus maakuntaliitossa

Toiminta- ja taloussuunnitelman vuoden 2020 strategisen *ydintavoitteen EU-rahoituksella kestävää kasvua ja työtä maakuntaan* mukaan tavoitteena on suunnata EU- ja kansallista rahoitusta siten, että se tuo alueelle kestävää kasvua ja työtä. Rahoitusta ohjataan hankkeisiin, jotka edistävät maankuntaohjelman sekä EU-ohjelmien tavoitteita. Erityisenä painopistealueena on älykkään erikoistumisen strategian mukaisuus.

EAKR-rahoitukseen päätettiin perehtyä aiempiin vuosiin verrattuna poikkeavalla tavalla, hanketoiminnan kautta. Maakuntaliitto toteuttaa itse EAKR-rahoitteisia hankkeita, mutta suurin osa maakuntaliiton myöntämästä hankerahoituksesta kohdistuu muille toimijoille. Tarkastuslautakunta kävi tutustumassa syksyllä 2019 yhteen EAKR-hankkeeseen, josta tiivistelmä ja arviointi alla.

Joensuun Fotoniikan Koulutuspolku

Hankkeen toteutusaika on 1.5.2018–31.5.2020. Toteuttajana on Business Joensuu Oy ja osatoteuttajina Itä-Suomen yliopisto, Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä, Riveria ja Karelia Ammattikorkeakoulu Oy. Myönnetty EU- ja valtion rahoitus on 357 420 euroa ja suunniteltu julkinen rahoitus yhteensä 626 169 euroa.

Tavoite	Arviointi 2020	
<p>Hankkeen tavoitteena on luoda koulutusorganisaatioille edellytykset fotonikka-alan osaajien kouluttamiselle kartoittamalla alan yritysten yleisimmät sekä tärkeimmät tarpeet ja muodostaen niistä koulutusorganisaatioissa toteutettavia koulutuspilotteja. Osa pilotoinneista voidaan toteuttaa esimerkiksi verkko-opetuksena. Joensuulla on mahdollisuus profiloitua entisestään fotonikan keskuksena ja hankkeen myötä luoda edellytykset pysyväälle fotonikka-alan koulutukselle alueella.</p>	<p>Luotiin yhteinen koulutustarjonta toiselta asteelta tohtorikoulutukseen saakka.</p> <p>Kehitettiin kursseja ja koulutusmoduuleja, jotka palvelevat yrityksiä.</p> <p>Luotiin Joensuuhun uusi fotonikan koulutuskokonaisuus, joka palvelee yrityksiä. Hankkeen päättymisen jälkeen yritykset ovat jo alkaneet tilaamaan koulutuksia koulutuksen tarjoajilta.</p> <p>Hankkeessa vierailtiin useassa eri fotonikkaekosysteemissä Yhdysvalloissa ja Euroopassa. Kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö fotonikka-alan koulutuksessa ja tutkimuksessa kasvoi.</p>	
<p>Maakuntahallituksen roolia rahoitus-, maksatus-, oikaisuvaatimusten käsittely ja jatkotoimenpideprosesseissa tulee selkeyttää.</p>	<p>Maakuntahallituksen roolia prosessien eri vaiheissa on selkeytetty.</p>	
<p>Rakennerahastotehtäviä hoitavien henkilöiden sijoittuminen eri yksiköihin rahoitus-, maksatus- ja jatkotoimenpidetoiminnoissa on eriytettävä toiminnallisesti. Toiminnot tulee lisäksi vastuuttaa eri esimiesten alaisuuteen.</p>	<p>Rakennerahastotehtäviä hoitavat henkilöt on sijoitettu eri yksiköihin ja vastuutettu eri esimiesten alaisuuteen.</p>	
<p>Maksatustoiminnon henkilöstöresurssien on oltava riittävät.</p>	<p>Maksatustoiminnon henkilöstöresurssit ovat riittävät.</p>	

3.2.3 Maakuntaohjelma POKAT 2021

Toiminta- ja taloussuunnitelman vuoden 2018 strategisen ydintavoitteen Maakuntaohjelman linjaukset täytäntöön mukaan mm. maakunnan kehittämistä ohjataan maakuntaohjelman strategisten linjausten mukaisesti sekä vahvistetaan maakuntaohjelman ja sen toimeenpanosuunnitelman roolia maakunnan kehittämistä ohjaavana välineenä.

POKAT 2021 PAINOPISTEET

Kuva 4: Pohjois-Karjalan maakuntaohjelman 2021 painopisteet. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteina on vuoden 2020 arvioinnissa maakuntaohjelman 2021 painopiste elinvoima ja saavutettavuus.

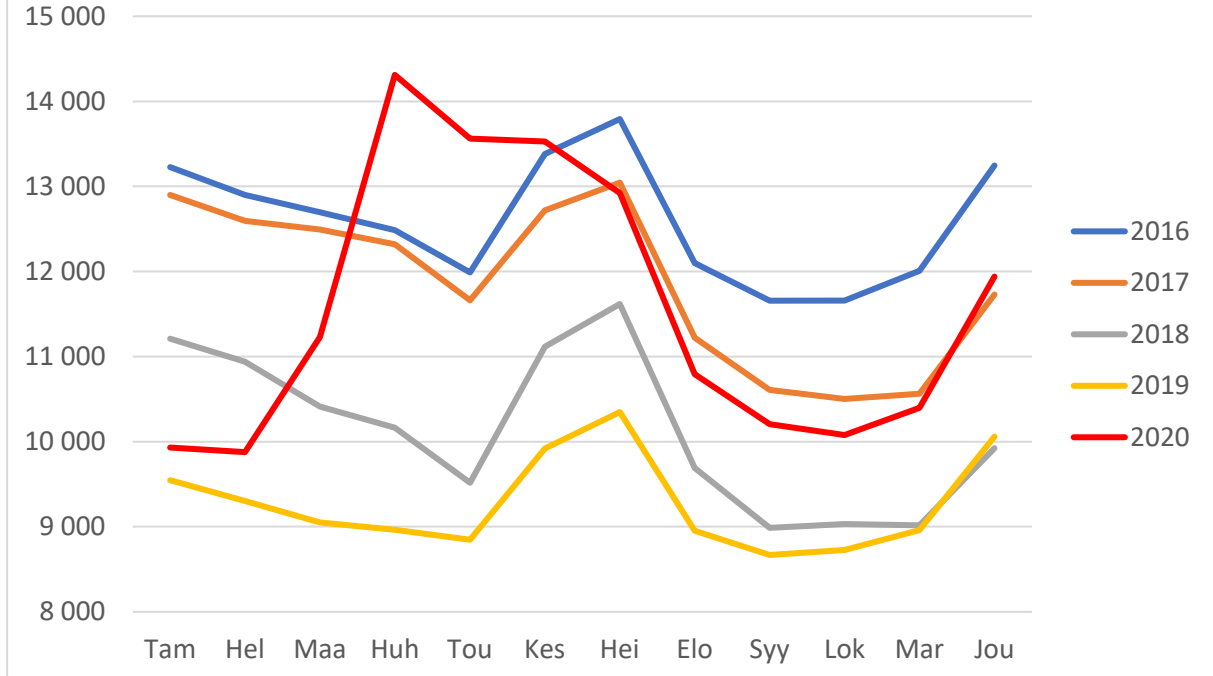
Tarkastuslautakunnan arviointi

Tavoite	Arviointi 2020	
<p>Elinvoimaa alueiden verkostoitumisesta - kilpailukykyinen ja vetovoimainen toimintaympäristö” sekä elinvoima ja saavutettavuus näkökulma.</p>	<p>Yksittäinen hanke voi toteuttaa useaa eri maakuntaohjelman painotusta.</p> <p>Elinvoimaa alueiden verkostoitumisesta painopisteen teemalla ”Saavutettavuus, liikennejärjestelmä ja yhteydet” toteutuma kahden kolmen ajalta on 25 hanketta, yhteensä 9 milj. euroa.</p> <p>Hankkeissa läpileikkaavia teemoja kansainvälisyys kulttuuri ja hyvinvointi ja saavutettavuus.</p>	

	<p>Läpileikkaavat teemat kaikissa hankkeissa ovat asuin- ja elinympäristö, kaupunki- ja maaseudun kehittämisen erityispiirteet, resurssiviisaus, turvallisuus. Esim. turvallisuus-teema toteuttaa hanke "Turvaa maaseudulle - pelastus-ryhmä osana kyläelämää".</p>	
<p>Väestönkehityksen ja työmarkkinatilanteen näkökulma.</p>	<p>Työllisyystilanne kehittyi myönteisesti kolmen vuoden ajan, kunnes korona pysäytti hyvän kehityksen. Vuoden 2020 jälkipuoliskolla oli noin 1 800 työtöntä enemmän kuin vuoden 2019 jälkipuoliskolla. Korona vei siis tilanteen kolme vuotta taaksepäin. Työttömien osuus työvoimasta on edelleen maan korkein, 16,8 % vuoden 2020 lopussa (kuva 5).</p> <p>Tilastojen mukaan väki vähenee. Kokonaisnettomuutto oli 123 henkeä eli väestön muuttoliikkeen volyyymi laski. Luonnollinen väestönlisäystappio oli 930 henkeä eli hieman pienempi vuoteen 2019 verrattuna. Pitkään jatkunut syntyvyyden lasku taittui ja kääntyi kasvuun. (kuva 6).</p>	
<p>POKAT-teema- ja asiantuntijaryhmät.</p>	<p>POKAT-teema- ja asiantuntijaryhmät lisäävät toimijoiden osallistamista, yhteistyötä ja verkostoitumista. Ryhmät myös edistävät oman alansa ja muiden alojen välistä toimintaa ja tunnistavat kehittämistarpeita ja mahdollisia ongelmakohtia.</p>	

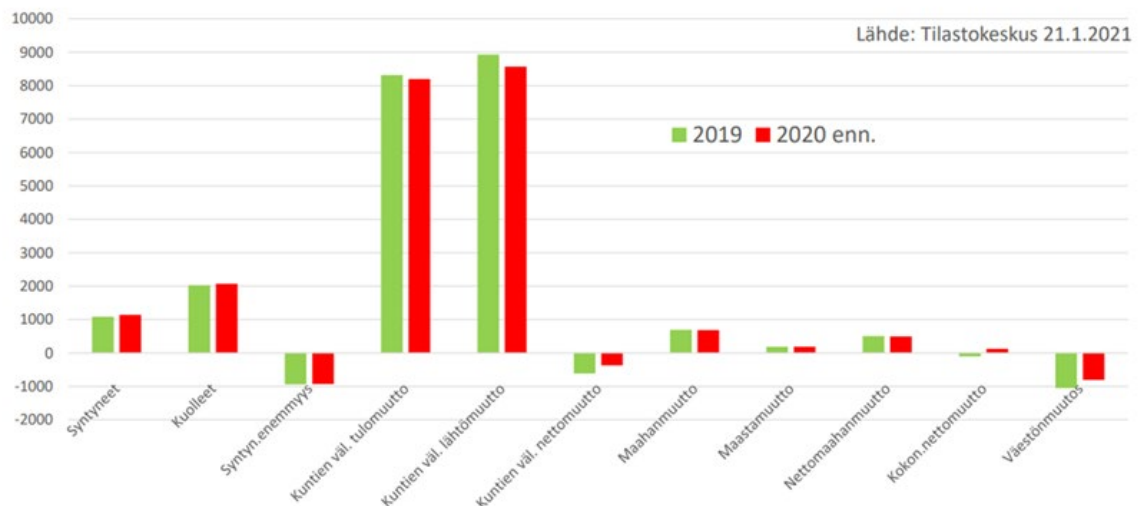
Työttömien määrän kehitys Pohjois-Karjalassa 1/2016-12/2020

Lähde: Pohjois-Karjalan ELY-keskus

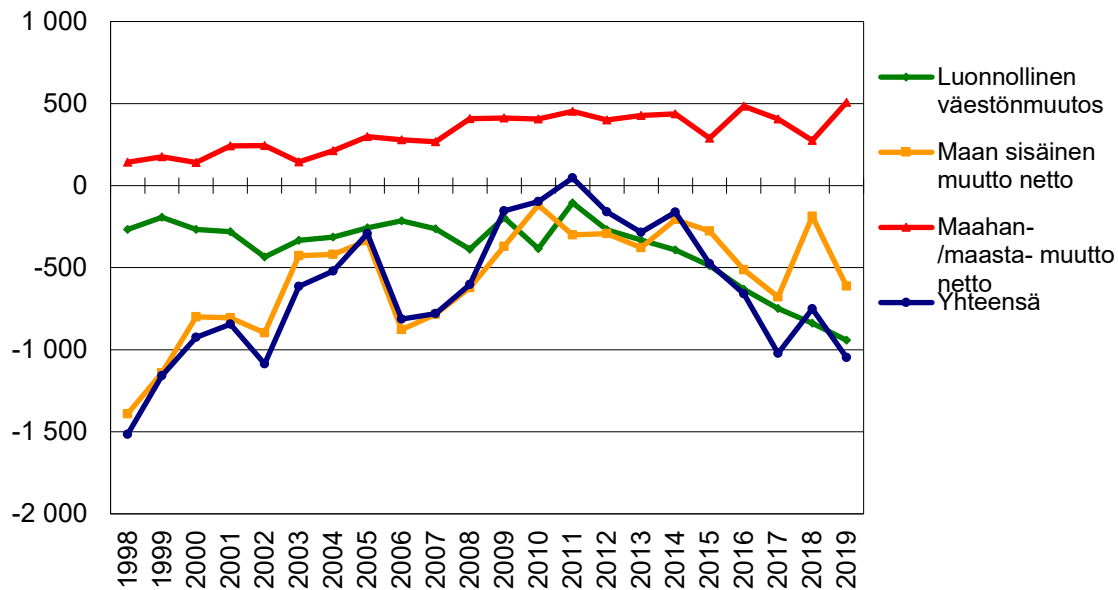
Kuva 5 Työttömien määrän kehitys Pohjois-Karjalassa (tiedot numeroina liitteessä). Lähde: Pohjois-Karjalan ELY-keskus.

Väestönmuutokset Pohjois-Karjalassa 2019-2020 enn.

Kuva 6 Väestönmuutosten ennuste 2020 verrattuna vuoteen 2019 (tiedot numeroina liitteessä). Väestönmuutostekijät Pohjois-Karjalassa vuosina 1998–2019 kuvassa 7. Vuoden 2020 väestönmuutostilastoa ei ole vielä saatavilla. Lähde: Tilastokeskus.

Väestönmuutostekijät Pohjois-Karjalassa vuosina 1998 - 2019

Kuva 7 Väestönmuutostekijät Pohjois-Karjalassa vuosina 1998–2019. Lähde: Tilastokeskus.

3.2.4 Destination SME's

Toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuonna 2018 asetettu strateginen ydintavoite Destination SME's -hankkeelle on kehittää matkailualan pk-yritysten toimintaa tukevia kehittämistoimenpiteitä ja strategioita. Keskeisenä teemana hankkeessa on matkailukohteen johtaminen. Hankkeelle laaditaan yhdessä alueellisten toimijoiden kanssa toimintasuunnitelma, jossa määritellään miten hankkeen tuloksia ja hyviksi havaittuja käytäntöjä hyödynnetään Pohjois-Karjalassa. Destination SME:s on EU:n Interreg Europe -ohjelman hanke. Hankkeella on kaksi vaihetta: 1.vaihe toteutettiin 04/2016-03/2019 ja 2. vaihe, 04/2019-03/2021. Hankkeen Kokonaisbudjetti on 1,48 milj. €, josta Pohjois-Karjalan maakuntaliiton osuus on 205 037 €.

Tarkastuslautakunnan arviointi

Tavoite	Arviointi 2020	
<p>Päätavoite on tehostaa alueellisia kehittämistoimenpiteitä, strategioita ja toimenpideohjelmia niin, että ne tukevat paremmin matkailualan pienten ja keskisuurten yritysten kilpailukykyä ja elinvoimaa.</p> <p>Kehittämisresursseja halutaan suunnata matkailun keskeisiin</p>	<p>Hanke on tuottanut uusia yhteistyökumppaneita, hankeideoita sekä vinkkejä matkailutoiminnan ja strategioiden kehittämiseen toimijoille.</p> <p>Hankkeella on ollut vaikutusta hankerahoitukseen; uusia matkailuhankkeita on</p>	

<p>kehittämistarpeisiin: kartoitetaan meneillään olevia kehittämistoimenpiteitä ja haarukoidaan niiden perusteella mitkä teemat tai kokonaisuudet kaipaavat matkailun saralla vielä lisää resursseja.</p>	<p>käynnistynyt, joissa edistetään pk-yritysten verkostoitumista ja yhteistyötä.</p> <p>Opintomatkat, hankekokoukset ja työpajat: Malta 10/2016, Ranska 12/2016, Latvia 4/2017, Italia 5/2017, Pohjois-Karjala 12/2017, Irlanti 9/2017, Slovenia 4/2018.</p> <p>Järjestetyt tapahtumat ovat herättäneet kiinnostusta mm. tapahtumamatkailu, jäädytetty latu, hiljaisuusmatkailu ja Karelia a la Carte verkosto.</p>	
<p>POKAT maakuntaohjelman sisältöön vaikuttaminen, eli hankkeen oppien hyödyntäminen ohjelman päivittämisessä.</p>	<p>Hankkeen havaintoja esitelty POKAT matkailuryhmälle 2016–2018. POKAT 2021 matkailun painopisteitä on tarkennettu v. 2017 ja vuonna 2019 uudet matkailun painopisteet määritelty toimeenpanosuunnitelmaan 2020–2021. Hankkeen vaikutuksesta POKATin matkailun yhdeksi kehittämistavoitteeksi lisättiin yritysten yhteistyö.</p>	
<p>Toimenpidesuunnitelmaan kuuluu kaksi ns. hyvän käytännön siirtoa: uusien yritys yhteistyömallien testaaminen ja kestävän matkailun kehittäminen.</p>	<p>Uusien yritys yhteistyömallien testaamista ja kestävän matkailun kehittämistä on viety eteenpäin Puhti-hankkeen ja VisitKarelian toimesta.</p> <p>Puhti hanke on testannut uusia yritystoiminnan muotoja maaseudulla. Ilomantsiin perustettiin varustevarasto. Leader rahoituksella saatiin 8 hybridipyörää yritysten ja matkailijoiden käyttöön.</p> <p>VisitKarelian AIKO -hanke, 1.12.2018–30.4.2019. Kehittäminen jatkuu mm. Sustainable Travel Finland -ohjelman kautta</p>	

3.2.5 Kaista kaikille- ja Kaista käyttöön! -hankkeet

Toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuonna 2018 asetettu strateginen ydintavoite Kaista kaikille ja Kaista käyttöön -hankkeille on tukea laajakaistan ja digitaalisten palvelujen käyttöä.

Kaista kaikille -hanke on jatkoa vuosina 2010–2014 toteutetulle Laajakaista kaikille Itä- ja Pohjois-Suomessa-hankkeelle ja vuonna 2015–2017 toteutetuille Kaista kaikille -hankkeille. Mukana olevat maakunnat: Etelä Pohjanmaa, Kainuu, Keski-Suomi, Lappi, Pirkanmaa, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa ja Pohjois-Savo. Maakuntaliitot valitsevat yhteyksien rakentamiseen tarvittavan julkisen tuen saajan. Kaista kaikille -hankkeen tavoitteena on varmistaa valtion tuen avulla nopeiden laajakaistaverkkojen rakentaminen alueilla, joille kaupallinen tarjonta ei todennäköisesti toteudu.

Kaista käyttöön! -hankkeen toteuttajina ovat maakuntaliitto, Meita ja MSL. Vuosina 2016–2020 toteutuneella hankkeella edistetään sähköisten palveluiden käyttöönnottoa ja nopean laajakaistan rakentamista. Kaista käyttöön! -hankkeen tilalle perustettiin Meijän Digi-hanke (1.10.2020-31.12.2021).

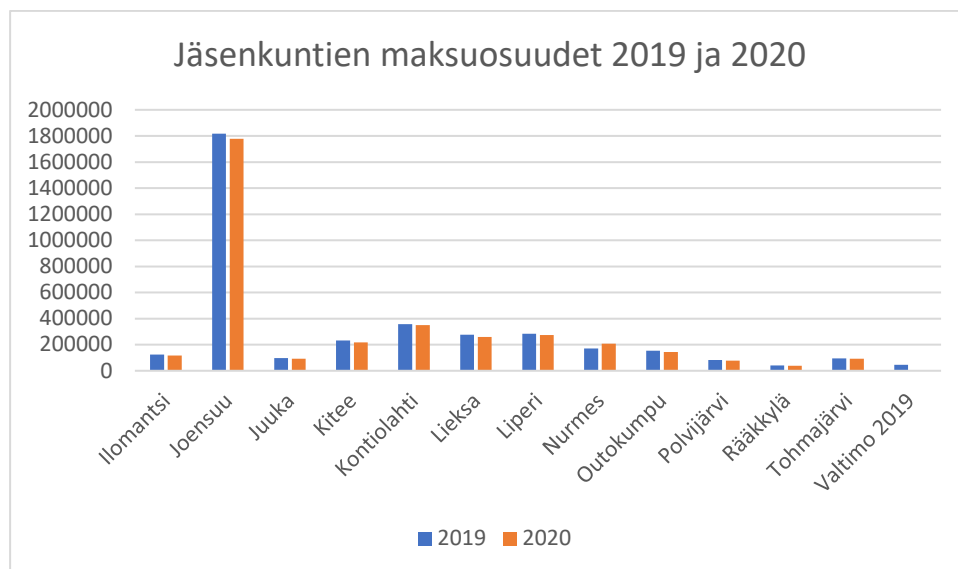
Tarkastuslautakunnan arviointi

Tavoite	Arviointi 2020	
<p>Kaista kaikille -hankkeessa valmistellaan kullekin maakuntaliitolle laajakaistarakentamisen valtiontukilaista maakuntaliittojen vastuulle kuuluvia tehtäviä, joita ovat mm. "kilpailuttamiseen" eli valtion tuen hakuun liittyvät valmistelutehtävät.</p> <p>Koordinoidaan tiedonvaihtoa maakuntaliittojen, kuntien, viestintäviraston, liikenne- ja viestintäministeriön, operaattoreiden sekä muiden hankkeeseen osallistuvien välillä sekä yhdenmukaistetaan toimintatapoja.</p>	<p>Kaista kaikille hankkeen "kilpailuttamat" hankkeet 193 kpl (koko Suomi noin 260 hankekilpailutusta).</p>	
<p>Kaista käyttöön! – hanke edistää sähköisten palveluiden kehitystä ja käyttöönnottoa, tukee valtakunnallisen Nopea laajakaista -hankkeen toteutumista ja jatkoa sekä lisää huippunopeiden tietoliikenneyhteyksien rakentamista ja käyttöönnottoa haja-asutusalueilla. Tavoitteena on Digisyrjäytymisen estäminen</p>	<p>Kaista käyttöön! -hanke on saatettu loppuun. Hankkeen toteutuneet indikaattorit: 8,95 htv, palvelut 154 kpl, hyötynyt maaseutuväestö 12738 kpl. Tämä kehitys tukee maaseudun elinvoimaisuutta ja siellä maaseutuelinkeinojen toimintamahdollisuuksia.</p>	

<p>myös maaseuduilla, käyttäjien tulisi osata käyttää sähköisiä palveluita.</p> <p>Tavoitteena on sähköisten palveluiden ja toimintavarmojen nopeiden laajakaistayhteyksien lisääminen.</p>	<p>Hankkeella on edistetty sähköisten palveluiden käyttöönottoa ja nopean laajakaistan rakentamista.</p> <p>Hanke on saavuttanut ja ylittänyt sille asetut tavoitteet hankeaikana, mutta edelleen on tarvetta samankaltaisille jatkotoimille.</p>	
---	---	--

4 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Maakuntavaltuusto hyväksyi kokouksessaan 21.2.2019 tilikauden 2020 käyttötalousosan toimintatuotoiksi 3 654 000 euroa ja toimintamenoiksi 3 654 000 euroa. Tavoitteeksi talousarviossa asetettiin ensimmäisen kerran sitten vuoden 2016 se, että tulot ja menot ovat yhtä suuret.

Kuva 8: Jäsenkuntien maksuosuusvertailu 2019 ja 2020 (tiedot numeroina liitteessä). Nurmes ja Valtimo yhdistyvät Nurmeksen kaupungiksi vuoden 2020 alusta.

Jäsenkuntien maksuosuuksissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuosien 2019–2020 aikana. Verotuloihin perustuvissa maksuosuuksissa suurin osuus on Joensuulla 48,7 prosentilla (1 778 847).

Tarkastuslautakunnan arviointi

Tavoite	Arviointi 2020	
<p>Käyttötalousosan toimintatuotot 3 654 000 euroa ja toimintamenot 3 654 000 euroa.</p> <p>Tavoite: Tulot ja menot ovat yhtä suuret.</p>	<p>Tilinpäätöksen käyttötalousosan toimintatuotot ovat 5 245 122,30 euroa. Toiminta-menot ovat 5 217 189,92 euroa.</p> <p>Tilikauden ylijäämä on 122 671,07.</p> <p>Talouden toteumassa näkyi kaikkiaan korona- pandemian vuoksi poikkeuksellinen toimintavuosi, joka toi erityisesti säästöä luottamushenkilöhallinnossa ja toimiston osalta lähinnä palvelujen ostoissa.</p>	

	Säästöt kertyvät pääosin matka-, majoitus- ja kokouskuluista.	
--	---	--

5 Sidonnaisuusilmoitukset

Kuntalain 84 §:n mukaan kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa. Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto ky:ssä ilmoitusvelvollisia ovat maakuntahallituksen jäsenet ja varajäsenet, maakuntavaltuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat, tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä maakuntajohtaja. Kaikki ilmoitusvelvolliset ovat jättäneet sidonnaisuusilmoituksen. Ilmoitusvelvollisia pyydettiin päivittämään antamia ilmoituksia sähköpostiviesteillä. Päivitetyt ilmoitukset on käsitelty tarkastuslautakunnan kokouksissa 17.4.2020, 4.5.2020 ja 21.9.2020. Yhteenveto ilmoituksista on annettu tiedoksi maakuntavaltuustolle 14.12.2020. Päivittyvä yhteenveto sidonnaisuusilmoituksista on nähtävillä maakuntaliiton internetsivulla www.pohjois-karjala.fi/sidonnaisuusilmoitukset.

6 Yhteenveto

Tarkastuslautakunta katsoo, että Pohjois-Karjalan maakuntaliiton toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on saavutettu hyvin vuonna 2020. Suurimpina haasteina maakunnassa ovat työttömyys, väestön ikääntyminen ja sitä kautta huoltosuhteen heikkeneminen. Covid19 -pandemian aiheuttama poikkeustila vaikuttaa kuntatalouteen. Pandemian takia sekä yleisen talouskehityksen että julkisen taloustilanteen näkymät ovat tällä hetkellä poikkeuksellisen haastavat ja epävarmat.

Erityismaininnan toiminnallisten tavoitteiden onnistumisesta ansaitsee eri verkostokumppaneiden kanssa yhteistyössä maakunnan hyväksi tehty edunvalvontatyö. Sen tuloksellisuus alkoi näkyä, kun hallitusohjelmassa on kirjattu mm. itärata, maakuntaliittojen rooli aluekehitysviranomaisina, rakennerahastokirjaus ja soterahoituksen tarveperusteisuus.

Edunajamis-yhteistyöllä vaikutettiin erityisesti liikenneasioissa, tulevan EU-ohjelmakauden rahoituksen alueellisessa kohdentamisessa, sote-uudistuksen valmistelussa ja rahoituksessa sekä taustatuen antamisessa maakunnan tehdashankkeille. Kevään 2020 lisätalousarvion yhteydessä hyväksytty elvytyspaketti ja väyläviraston laatima tasoristeyspaketti toivat mukanaan useita joko maakuntaan sijoituvia tai muuten Pohjois-Karjalaa hyödyttäviä liikennehankkeita. Lisäksi esimerkiksi perusväylänpidon 300 miljoonan euron tasokorotus on näkynyt myös Pohjois-Karjalassa kesän 2020 ennätysuurena päällystysurakointina. Rakentamisessa työllisti mm. Joensuun ratapihan mittava peruskorjausurakka. Saimaan sisävesiliikenteen kehittäminen takaa Saimaan kanavan toimintaedellytykset pitkälle tulevaisuuteen. Tarkastuslautakunta esittää huolensa lentoliikenteestä. Aktiivista edunajamistyötä lentoliikenteen puolesta maakunnassa on jatkettava.

On olemassa huoli sote-rahoituksen järjestämisestä. Olemassa olevan esityksen mukaisesti siirtymätasauksessa tarvevakioitu rahoitus siirtymäkauden jälkeen jää Pohjois-Karjalassa vähäisemmäksi kuin muilla maakunnilla. Esitetty sote-rahoitus perustuu asukasmäärän lisäksi olemassa oleviin sote-kustannuksiin. Pohjois-Karjalan pienempää rahoitusta selittää se, että Pohjois-Karjalassa sote-palvelut on tuotettu keskimääräisesti taloudellisesti tehokkaammin suhteessa muuhun maahan. Asiaa on viety eteenpäin edunajamistyöllä ja esitys on edellistä suotuisampi, mutta tämänhetkinen esitys ei kohtele Pohjois-Karjalaa oikeudenmukaisesti suhteessa muuhun maahan.

Maakuntaliitto näkyy ja kuuluu koronatilanteesta huolimatta. Viestinnän peruslinja noudatti maakuntaliiton strategiassa määriteltyjä painopisteitä, mutta koronavuosi toi mukanaan uusia asioita, joihin oli reagoitava nopeasti. Maakuntaliitossa viestittiin aktiivisesti maakuntaliiton toiminnasta, mutta myös muista Pohjois-Karjalan maakuntaan liittyvistä asioista, toimijoista, menestystarinoista ja uutisista. Erityisesti esille nostettiin toimijoiden välistä yhteistyötä, toimia maakunnan etujen (elinvoimaisuuden) ja Pohjois-Karjalan pyrkimyksen "kukaan ei jää yksin" -puolesta.

Maakuntapäivää vietettiin neljännen kerran 28.8.2020. Tilaisuuksia oli yli 50 ympäri maakuntaa, joka kunnassa, myös edeltävän viikon aikana. Koronatilanteesta huolimatta melkein kaikki tapahtumat saatiin järjestettyä suunnitellusti, vain kaksi tapahtumaa jouduttiin peruuttamaan. Koronarajoitusten vuoksi kymmenen tapahtumaa toteutettiin joko kokonaan tai osittain verkkotapahtumina. Koronatilanteesta huolimatta tapahtumissa oli yli 6000 lähiosallistujaa ja noin 9000 osallistujaa etäyhteydellä (perheet, yms.) eli yhteensä vähintään 15 000 osallistujaa. Maakuntaliitto tuki taloudellisesti yhdistyksiä ja yhteisöjä tapahtumien järjestelyissä ja tiedottamisessa. Tarkastuslautakunta pitää erinomaisena maakuntaliiton näkyvyyden lisäämistä.

Pohjois-Karjalan kuntajohdon tiedolla johtamisen hanke käynnistyi valtiovarainministeriön rahoittamana. Hankkeessa toteutetun kuntakierroksen pohjalta aloitettiin toivottujen tietovarantojen kokoaminen sekä otettiin käyttöön tietoaalusta Power BI. Kuntajohdon toiveena on jatkossa saada tietoaalustalle tuoretta tietoa mm. kuntatalouteen, työmarkkinoihin, väestö- ja aluekehitykseen liittyen.

Vuosi 2020 oli poikkeuksellinen. Koronan aiheuttaman poikkeustilan vuoksi henkilöstöltä ja johdolta vaadittiin toimintakulttuurin muutosta, joustavuutta ja valmiutta tehdä nopeita päätöksiä.

Tarkastuslautakunta esittää maakuntaliiton henkilöstölle, toimielimille, luottamushenkilöille ja eri asiantuntijatyöryhmien työskentelyyn osallistuneille verkostokumppaneille kiitokset valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttamiseksi sekä maakunnan asukkaiden ja elinkeinoelämän parhaaksi tehdystä työstä.

Joensuussa 30.4.2021

Tarkastuslautakunnan jäsenet

Satu-Sisko Eloranta, puheenjohtaja

Jertta Harinen

Pekka Huikuri

Kaisa Saari

Kari Väkeväinen

Liitetaulukot:

Kuva 5 Työttömien määrän kehitys Pohjois-Karjalassa. Lähde: Pohjois-Karjalan ELY-keskus.

	Tam	Hel	Maa	Huh	Tou	Kes	Hei	Elo	Syy	Lok	Mar	Jou
2010	12 146	11 578	11 121	10 689	9 975	11 491	12 032	10 427	9 582	9 536	9 694	10 851
2011	10 903	10 324	9 883	9 557	9 011	10 382	10 891	9 508	8 984	9 262	9 562	10 875
2012	11 227	10 956	10 823	10 562	9 789	11 100	11 715	10 473	9 898	10 197	10 487	11 631
2013	12 196	11 935	11 664	11 329	10 552	12 069	12 580	11 103	10 793	10 930	11 094	12 427
2014	12 323	12 008	11 645	11 180	10 761	11 923	12 534	11 008	10 954	11 130	11 335	12 952
2015	12 859	12 561	12 385	12 318	11 695	13 200	13 773	11 955	11 513	11 545	11 937	13 556
2016	13 226	12 898	12 696	12 484	11 988	13 383	13 792	12 100	11 657	11 658	12 008	13 247
2017	12 901	12 596	12 492	12 321	11 661	12 718	13 045	11 220	10 607	10 502	10 562	11 728
2018	11 210	10 940	10 412	10 165	9 516	11 115	11 618	9 692	8 987	9 030	9 018	9 922
2019	9 546	9 304	9 050	8 964	8 849	9 920	10 348	8 953	8 668	8 726	8 960	10 060
2020	9 930	9 877	11 231	14 311	13 561	13 529	12 921	10 792	10 205	10 079	10 396	11 942

Kuva 6: Väestönmuutosten ennuste 2020 verrattuna vuoteen 2019. Lähde: Tilastokeskus.

Muuttajat	2019	2020
Elävänä syntyneet	1 083	1 137
Kuolleet	2 025	2 067
Luonnollinen väestönlisäys	-942	-930
Kuntien välinen tulomuutto	8 316	8 197
Kuntien välinen lähtömuutto	8 928	8 570
Kuntien välinen nettomuutto	-612	-373
Maahanmuutto Suomeen	691	683
Maastamuutto Suomesta	184	187
Nettomaahanmuutto	507	496
Kokonaisnettomuutto	-105	123
Väestönlisäys	-1 047	-807
Väkiluvun korjaus	18	8
Kokonaismuutos	-1 029	-799
Väkiluku	161 211	160 412

7 Väestönmuutostekijät Pohjois-Karjalassa vuosina 1998–2019. Lähde: Tilastokeskus.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Luonnollinen väestönmuutos	-267	-193	-267	-280	-434	-333	-314	-258	-214	-264	-388	-194	-385	-105	-269	-332	-391	-487	-631	-749	-839	-942
Maan sisäinen muutto netto	- 1390	- 1141	-799	-806	-897	-427	-420	-335	-878	-784	-623	-371	-119	-301	-292	-379	-207	-277	-512	-678	-187	-612
Maahan-/maastamuutto netto	142	175	141	242	244	145	213	298	279	268	408	411	406	453	401	427	437	288	484	405	276	507
Yhteensä	- 1515	- 1159	-925	-844	- 1087	-615	-521	-293	-813	-780	-603	-154	-98	47	-160	-284	-161	-476	-659	-1 022	-750	- 1047

Kuva 8: Jäsenkuntien maksuosuusvertailu 2019 ja 2020.

Kunta	2019	2020
Ilomantsi	123170	116 811
Joensuu	1818227	1 778 847
Juuka	98426	92 872
Kitee	231196	217 981
Kontiolahti	356876	351 223
Lieksa	275328	260 266
Liperi	284822	275 061
Nurmes	170190	207 318
Outokumpu	153045	145 089
Polvijärvi	81776	78 460
Rääkkylä	40907	38 389
Tohmajärvi	95117	91 683
Valtimo 2019	46219	0